

Med revijami.

Županič Niko dr.: Sistem istorijske antropologije balkanskih naroda.
 — V kratkem izide pod tem naslovom v tisku antropološka študija našega rojaka dr. Županiča, pristava v belgrajskem narodnem muzeju. Kot nekako popolnilo te študije je v Srpskem Knj. Glasniku priobčil „Črtico o stari slovanski kulturi“; v njej čitamo na pr.: „Starosrpska keramika bila je gotovo identična sa onom u ostalim jugoslovenskim pokrajinama (Bijelo Brdo kod Oseka u Slavoniji, Bohinj u Kranjskoj) i u pogledu na tehniku izrade (izdelave) i oblik (razvraćen obod, kratak vrat) i ornamentiku“. — Isti pisatelj je izdal tudi brošuro „Misli o fizio-etnologiji“ (antropologiji) kot separaten odtisk iz „Prosvetnega Glasnika“; ta razprava je polemično obrnjena proti vsem tistim, ki prezirno govore o etnologiji ali ji jemljejo značaj znanosti, razen tega pa daje tudi metodična navodila za etnologijo. „Kadar človek motri nebeško lepi lik Miloške Venere in druge tvorbe antične plastike, ali ni prirodno, da se povpraša, kaki so bili ljudje, ki so služili za model grškim umetnikom, ko so ustvarjali ona dela, ki jih še dandanes svet ceni kot najpopolnejša po lepoti?“ „Kako bi se na pr. Srbi začudili, ako bi mogli malo videti svoje prednike iz dobe župana Nemanje!“ Vobče se prava zgodovina ne da več misliti brez antropologije, ter je „nepriroden pojav, da se danes v srednjih šolah zakonito zahteva od dijakov detaljno poznavanje vseh vrst mineralij in živali, a o človeku kot kroni vseh bitij se uči relativno najmanj. Zahteva se, da zna učenec vse morfološke razlike opic in koliko sekalcev imajo glodalci, a ne zahteva se od njega, da zna, katere so glavne rase ljudi v Evropi in kako se evropski narodi fizično razlikujejo drug od drugega“. Intenzivno goje etnologijo Francozi; obstoji že od l. 1876. vseučiliški institut „Ecole d' anthropologie de Paris“ s 10 kolegiji (l. 1903.) in 8 „konferencijami“ (med temi je ena o „Etnologiji balkanskega polotoka“). Za balkanski polotok je temelj etnologiji položil avstrijski generalštabni zdravnik A. Weisbach („Die Slovenen“, Mitteilungen der Anthropol. Gesellschaft in Wien“. XXIII, 1903, „Die Serbokroaten der adriatischen Küstenländer“, „Anhang zur Zeitschrift für Ethnologie XVI, Berlin 1884 in „Mitt. des Anth. Ges.“ XXXV, 1905), a na celem slovanskem jugu ni niti enega antropološkega društva. Baš zato pozdravljamo zanimanje g. dr. Županiča za to znanost. Sto ovir je premagovati v njej, zlasti težko je vprašanje o podedovanosti prvotnih in sekundarno pridobljenih znakov, vendar bi bila sramota, ko bi se tudi v tem oziru dali rajši preiskovati tujim „zdravnikom“, nego da bi se preiskovali sami. *Dr. Fr. Ilešič.*

„Hrvatska Smotra“. Ob šestdesetletnici Prešernove smrti je gosp. Fran Galović objavil v tretji številki „Hrvatske Smotre“ razpravo o Prešernu (K šestdesetgodišnjici pjesnikove smrti). Galović je globlje proučil Prešerna in na pr. Ketteja, nego moremo ob še vedno žalostnih medsebojnih razmerah pričakovati bratje od bratov. Galović pravi: „Velik i nesrečan talenat, tragičan kao Baudelaire, najzanosniji ljubavnik slovenski, preteča jasnoga Dragotina Ketteja, koji je umro od gladi u cvijetu mladosti . . .“ Puškin i Mickiewicz, učenik Henrika Heinea, učitelj Stanka Vraza itd. Misel o pozabljenosti, ki jo hoče pesnik piti v miru, je stara Alkejeva, ki je zrl v vinu najboljši balzam tuge. „Opajaj se z vinom, s poezijo, s čisto nedolžnostjo, samo opajaj se!“ govori pesnik „Cvetja Zla“. Edino v serenadi „Pod oknom“ je Prešerna (presegel Kette(?); tu opozarja Galović na Heinejevo: „Ich schaue hinauf . . . Sie liegt noch und schläft — und träumt von mir?“ Naj-

sugestivnejša in najbolj doživljena od vseh Prešernovih balad je gotovo „Ženska zvestoba“; ta balada je boljša od sonetnega venca, ki je poleg vseh svojih lepot preveč — „gemacht“. Najlepši stih Prešernovi so pa ti-le: „Po morju barka plava...“

V isti številki „Hrvatske Smotre“ je objavljenih osem slovenskih pesmi, mladostnih proizvodov g. A. Debeljaka; bile so sprejete za drugo številko „Sutle“, ki pa ni izšla. V četrti številki poroča gosp. Rud. Fr. Magjer o novejših pojavih slov.-hrv. književne vzajemnosti.

Dr. Fr. Ilešič.

Славянскій Миръ (Slavjanskij mir). — Ta ruski mesečnik je začel v Peterburgu izhajati s tekočim letom. Na njegovem programu je objavljanje ruskih prevodov najboljših del pri vseh slovanskih narodih ter izvorno ruskih razprav. List obeta, da bo stal nad strankami, češ, njegova deviza bo delo, a boril se bo proti gromkim, praznim frazam. — V prvi številki čitamo prevode iz poljščine, češčine (Nerude in Kvapila), srbščine in bolgarščine, a na prvem mestu se pričinja prevod Cankarjeve „Hiše Marije Pomočnice“. — V izvirnem delu piše L. Savin študijo o Cankarju, vpeljana z nekoliko opazkami o Slovencih sploh in o njih literaturi. On je poučil bralce (str. 31.), da prebivamo Slovenci na Kranjskem, južnem Štajerskem, Koroškem in v Istri, vse do Jadranskega morja; v članku „Ruski jezik in Slovani“ (str. 43.) pa smo Slovenci doma le „na Kranjskem, Koroškem, južnem Štajerskem in deloma v Italiji“. — Celoletna naročnina na list znaša 3 r.

Dr. Jos. Tomišek.

La Revue Slave. Tome V. Nr. 2—3. Paris 1908. — Ker je ta revija v prvi vrsti politična, nanese malokdaj priliko, da bi se naš list oziral nanjo. Pričujočo številko pa si lahko zabeležimo zaradi članka „Journées Slaves a Saint-Petersbourg“ (spisal Ivan Koriak), ker se v njem omenja krasota Ljubljane („cette ville pittoresque“) in je o županu Hribarju pripomnjeno, da je, nastopivši županstvo ob potresu, zbok odličnih svojih zmožnosti z vprav — ameriansko hitrostjo in točnostjo pripomogel mestu do preobnovitve („et de suite il fit preuve de brillantes qualités d'administrateur en présidant à la reconstruction de la ville avec une rapidité et une méthode précise tout à fait américaines“. Stran 197.)

Dr. J. T.

Listnica uredništva. Gosp. Višenjski. Sami pravite: „Vse pre nizko dom je moj!“ Ne silite torej v višave! — Gosp. Esper Esperov:

Sonete, gazele, romance ti bom
jaz zlagal sedaj;
in zanje najljubši mi je honorar;
poljub mi svoj daj! . . .

Pametno! Drugega honorarja bi za svoje pesmi itak ne dobili. — Gosp. Ljubislav. Želite kritike o doposlanih verzih. Ali težko je kritikovati verze, kakor so sledeči:

Zvezdam, k' nad menoj bliščijo,
prejšnji blesk je preč.
Vse se žalostno držijo,
ne migljajo več! —

— Primorka. Napredujete! Toda spričo izobilja boljših stvari, ki so „Zvonu“ na razpolago, Vaše ne morejo priiti na vrsto.